

ZİRAİ EĞİTİM VE ÖĞRETİMİN 172. YILINDA MESLEĞİMİZİN DÜNÜ, BUGÜNÜ VE YARINI

Prof. Dr. Neşet Arslan (narslan06@yahoo.com)

1.GİRİŞ

Tarımın verimli hilal (Fertile Crescent) olarak adlandırılan ve Güneydoğu Anadolu'yu da içine alan bölgede en az 10 000 yıl önce başladığı kabul edilmektedir. Bitki ve hayvanların ehlileştirilmesi ile bugünkü kültürlerin temeli atılmıştır. Kültür bitkilerinin hepsi yabancı türlerden elde edilmiştir. Arpa (*Hordeum vulgare*), Buğday (*Triticum spp.*), Mercimek (*Lens culinaris*), Bezelye (*Pisum sativum*), Nohut (*Cicer arietinum*), Zeytin (*Olea europaea*), Hurma (*Phoenix dactylifera*), Asma(Üzüm) (*Vitis vinifera*) Keten (*Linum usitatissimum*) ve diğer bazı kültür bitkilerinin menşei Ortadoğu'dur. İnançımıza göre ilk peygamber Hz. Adem, aynı zamanda ilk çiftçidir ve öğretici olduğu için de ilk ziraat mühendisidir.

Ziraat, Osmanlı Devleti'nin temel ve geleneksel gelir kaynağı olmakla beraber, tarımda eskiden beri uygulana gelen metotlar babadan oğula geçerek devam etmekteydi. Geçmişte hatta kısmen günümüzde tarım toplumunun eğitimi, tarımla ilgili belli başlı bilgilerin kuşaktan kuşağa aktarılan tecrübeye dayalı bilgilere dayanır. Bu eğitimin bilge kişileri yaşlılardır. Çocuklar ve gençler, hiçbir araştırma yapmadan doğru bilgileri yaşlılardan öğrendikleri şekliyle kabullenirler. Ziraatı geliştirmek için politikalar üretecek ve bunları tatbik edecek bir bürokrasinin oluşması, Tanzimat dönemini buldu. Bu doğrultuda modernleşme sürecinde hemen her alanda olduğu gibi başlangıç, Meclis-i Umûr-ı Nafia'nın kurulması ile olmuş ve bu meclis Ziraatın geliştirilmesini de gündemine almıştır. 1843 yılında Maliye Nezâreti bünyesinde Ziraat Meclisi kurulmuştur.

Tarıma yönelik reformlar çerçevesinde ihracata konu olan ticari değeri yüksek ürünlerin üretimi teşvik edildi. Bu türden ürün yetiştirenler geçici de olsa vergiden muaf tutuldular. Üretimin modernleşmesi için gerekli araç ve gereçlerin ithalinden gümrük vergisi alınmaması kararı alındı. Zira Osmanlı İmparatorluğunun ekonomik yapısı bozulmuş, gelir getirici ürünler öne çıkarılmış idi.

Ziraatta modernleşmeye ve kurumsallaşmaya yönelik bütün bu girişimler içerisinde en önemlilerinden birisi ise şüphesiz çağdaş ziraat eğitimi girişimidir. Ziraat alanında eğitim veren bir okulun kurulması konusunda ilk teşebbüsler ancak Tanzimat dönemine kadar geri götürülebilmektedir. Görüldüğü gibi Türkiye bir ziraat ülkesi olmasına rağmen bu alandaki okulların kuruluşları oldukça geç olmuştur.

Türkiye'de zirai eğitimin kilometre taşları olarak; 1- Ziraat Talimhanesi, 2- Halkalı Ziraat Mekteb-i Alisi, 3- Yüksek Ziraat Enstitüsü, 4- Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, 5- YÖK Kanununa Kadarki Gelişmeler, 6- YÖK'ten Sonraki Gelişmeler şeklinde bir sıralama yapılabilir. Dönem olarak da 1- Osmanlı İmparatorluğu, 2- Cumhuriyet Dönemi olarak ikiye ayrılabilir.

2- ZİRAAT TALİMHANESİ, ZİRAİ EĞİTİMİNİN KAÇINCI YILDÖNÜMÜ?

Bu konu son yıllarda sıkça tartışılan bir husustur. Bilindiği gibi Ülkemizde Tarım eğitiminin başlangıcı 10 Ocak 1846 olarak kutlamalar yapıyoruz. Bir kaynakta ‘‘İlk ziraat mektebi Hicri takvime göre, 24 Muharrem 1263 tarihinde, çevirdiğimiz zaman 12 Ocak 1847 tarihinde açıldı’’ denilmektedir. Türk Ziraat Tarihine Bir Bakış isimli 1938 de basılmış kitabın 192. sayfasında okulun açılışı 1846 olarak verilmektedir. Diğer bir kaynakta ise; Ziraat Talimhanesinin tesisine 12 Ocak 1847 tarihli irâdenin ardından başlandı. Masrafları Darphane-i Amire tarafından karşılanan mektep için ilk önce Ayamama Çiftliği eğitime elverişli hale getirildi. Binalar inşa edilerek mektep için gerekli olan alet ve edevat temin edildi. Alt yapı çalışmalarının sona ermesiyle 1848 yılında eğitim faaliyetine başlandı denilmektedir. Diğer bir kaynakta Ziraat Mektebi’nin açılma kararı Takvim-i Vekâyi’nin 6 Safer 1263 (24 Ocak 1847) tarihli nüshasında yayınlanmıştır, denilmektedir. Bu durum , Hicri Takvimi Miladi Takvime çevirirken yapılan hatadan mı kaynaklanıyor Yoksa bir başka nedeni mi var?? Okulun açılış sebebi ve sürecine bakılırsa; Bu farklılıkta tarih çevirme hatasının olduğu kabul edilmelidir. Ancak, okulun kuruluşu için verilen raporun (1846), açılışı için karar verilen tarihin(1847) esas alınması da rol oynamış olabilir. Fakat eğitim 1848 de başlamıştır.

2.1.Okul Niçin Açıldı??

İlk Tarım Okulunun kuruluş amacı, o sırada Yedikule’de açılmış olan bez dokuma fabrikasına gerekli ipliğin hammaddesini sağlayacak pamuğu yetiştirmek ve pamuk ziraatını geliştirmektir. Bunun için pamuk üretiminin en modern yapıldığı ülkelerden biri olan Amerika’ya padişahın daveti ile müracaat edilmiştir. Aralarında tecrübeli bir pamuk tohumu üreticisi ve uzman ziraatçı olan Dr. James B. Davis’in de bulunduğu uzmanlar pamukçuluğu geliştirmek üzere getirilmiştir. Gelen heyet yanlarında ıslah edilmiş pamuk tohumları da getirmişlerdir. Amerika’dan gelen Dr.Davis, II. Mahmud döneminde Avrupa’ya gönderilen ilk öğrenciler arasında yer alan ve Osmanlı sanayileşmesinde etkin bir role sahip olan Barutçubaşı Hoca Evanis ile ayrıntılı bir rapor hazırlamışlardır. Bu rapor 1846 yılı sonunda Sadrazam’a arz edilmiştir.

Rapora göre; tarımda uygulanan tekniklerin modernize edilmesi, tarımsal üretimde babadan oğula geçen alışkanlıklar yerine, yeni gelişmelerin takip edilmesi ve ziraat ile ilgili bilgi eksikliğinin giderilmesi gerekmektedir. Bu, yalnız teorik eğitim ile değil daha ziyade pratik eğitimle mümkün olabilirdi. Bunun için uygun bir arazi belirlenerek talimhane suretinde düzenlenmesi, öğrenci ve işçiler (amele) tedarik edilmesi uygun görülmüştü. Böylece bir yandan üretim prensipleri modernize edilecek; diğer yandan muallimler yetiştirilip vilayetlere gönderilmek suretiyle yeni metotlar ülke geneline yaygınlaştırılacaktı.

Bunun için Yeşilköy’deki Ayamama Çiftliği talimhâne şekline getirilmiş ve 1948 de ‘‘Ziraat Talimhânesi’’ adı altında bir ziraat okulu açılmıştır. Fransa’da ziraat tahsili yapmış Krikor Ağaton Efendi hocalığa getirilmiş ve talimhanenin tek hocası olarak görev yapmıştır. 1848 yılı Mart ayı itibariyle Ziraat Mektebi’nde 9’u Müslüman 5’i Gayrimüslim olmak üzere toplam 14 muvazzaf (burslu-maaşlı) öğrenci bulunmaktaydı. 1849 yılındaki defterde 28’i gayri Müslim, 23’ü Müslüman olmak üzere 51 öğrenci kayıtlıdır. Tabii bu rakamlar bize bir

gerçeği de açıklıyor; o zaman eğitime gayri Müslimlerin daha fazla önem verdiği gibi bir sonuç çıkartıyor. Yeşilköy'de İlk pamuk ziraatı uygulama eğitimi burada verilmeye başlanmıştır.

Okul her ne kadar pamuk ziraatını geliştirmek amacıyla açılmışsa da, verilen eğitim tarım, hayvancılık, bağcılık, yol ve köprü yapımı, bitki ve hayvan hastalıkları gibi alanları da içine almaktaydı. Ders programları da bu amaca yönelik olarak çeşitli konuları ihtiva etmekteydi. Bu okul için Paris'teki Grignon Yüksek Ziraat Enstitüsü referans kabul edilmiştir. 1850 yılı sonlarına gelindiğinde Ziraat Mektebinde işlerin yolunda olmadığı görüldü. Öğrencilerin şikâyeti ile başlayan bu olumsuzluğun temel sebebi elverişsiz şartlar idi. Neticede gerekli olan ıslahatın ileride yavaş yavaş yapılması kararlaştırılarak öğrencilerin şimdilik Mekteb-i Tıbbiyeye nakledilmeleri uygun görülmüştür. 17 Ocak 1851 tarihli irâdenin ardından da gerekli işlemlere başlanmıştır. Humbarahane Kışlası içerisindeki bazı odalar geçici olarak Ziraat Mektebi öğrencilerine tahsis edilmiş; böylece öğrenciler eğitimlerine, Mekteb-i Tıbbiye binasında devam etmeye başlamışlardır. Bu arada Ziraat Mektebi için devlete ait olan çiftliklerden birinin seçilmesi ve gerekli binaların inşası için girişimlere başlanmış; ancak faaliyetler sürüncemede kalmıştır. 1851 yılı Ekim ayına kadar başka bir müstakil yer tespit etmek için fiilî bir girişim olmamış; dahası bu tarih itibariyle mektebin tamamen kapatılmasına karar verilmiştir. Bu kararın alınmasının görünürdeki sebebi ise taşraya gidecek öğrenci yetiştirilememesiydi. Zira Ziraat Mektebi'nin tesis edilme nedenlerinden biri ve en önemlisi, yetiştirilen öğrencilerin taşraya dağıtılarak modern metotları yaymaları fikriydi. Alt yapı koşulları ve bir plan program göz önüne alınmadan teşebbüs edilen ilk çağdaş zirai eğitim denemesi, böylece başarısızlıkla sonuçlanmış oldu.

Bir diğer etken olarak da İstanbul'un pamuk tarımına elverişli olmaması gösterilmektedir. Bu kısmen doğru olmakla birlikte; yerli pamuk dediğimiz *Gossypium hebeceum* türüne giren pamuklar bugün ki pamuk alanlarının çok dışında kalan yerlerde de yetiştiriliyordu. Dolayısı ile bunu bir hata olarak görmek doğru değildir. Nitekim 1860lı yıllarda dağıtılan Amerikan pamuk tohumluklarının bir kısmının da bu yörelere dağıtıldığı görülmektedir.

Ancak şunu ifade etmek gerekir ki, Ziraat Mektebi, modern meslekî eğitimin doğuşunda ve gelişiminde en önemli merhalelerdendir. Bir eğitim kurumu olarak beklentilere cevap veremediyse de modern tarım alet ve edevatının ülkeye getirilmesi ve kullanılmasına bu tecrübe ön ayak oldu. Zira Avrupa'da kullanılmakta olan çiftçi aletlerinin tamamı bu okulda kullanılmıştır. İslah edilmiş çeşitli tarımsal ürün tohumlarının ithal edilmesine yine Ziraat Mektebi vesile oldu. Ayrıca mektep, hayvancılığın geliştirilmesi yönünde profesyonel adımların atılmasına da katkı sağlamıştır. **Bu okul aynı zamanda ülkemizde fiilen öğretime başlayan ilk meslekî ve teknik öğretim kurumu olma öncülüğünü de taşımaktadır.**

Bazı bilim insanları bu okulun başarısız olduğundan hareketle zirai eğitim ve öğretimin başlangıcı olarak kabul edilmesinin doğru olmadığını ileri sürmektedirler. Ancak bu yaklaşım doğru değildir. Tarımda, eğitimin önem kazandığı zaman günümüzden çok da uzak değildir. Önceden bazı bazı adımlar olsa bile tüm dünyada tarım eğitimi 19.yüzyıldan itibaren başlamaktadır. Bizde örnek olarak alınan ve Fransız tarım ve ziraat okullarının en eskisi olan Grignon Tarım Okulu 1826 yılında kurulmuştur. Versailles'deki Institut Agronomique 1848

de, İngiltere'deki Royal Agricultural College 1842 yılında açılmıştır. Baktığımızda aslında bu topraklardaki tarım eğitiminin aşağı yukarı Dünya ile paralel olduğu görülmektedir. **Eğer Ziraat Talimhanesinin eğitimi başarılı olsaydı ve sürdürülebilseydi, bugün tarımımız hatta sanayimiz çok daha ileri seviyede olabilirdi. Maalesef treni kaçırmışız.**

Bundan sonra; 1871 senesinde bir ziraat okulu açılması planlanarak nizamnamesi hazırlanmışsa da bu düşünceden de kısa sürede vazgeçilmiştir. Fakat bu nizamname taslağı daha sonra II. Abdülhamid döneminde açılacak olan ziraat okulu ve numune çiftliklerinin omurgasını oluşturmuştur. Abdülhamid döneminde uygulamalı ziraatın yaygınlaştırılması çabasının bir sonucu olarak İstanbul dışındaki vilayetlerde de ziraat okulları kurulmuştur. Bu okullar genel olarak ziraat ameliyat mektepleri olup, bazılarında padişahın ismine izafeten Hamidiye Ziraat Ameliyat Mektebi adı verilmiştir. Özellikle bu kurumların idaresi ve öğretim kadrolarının karşılanması için II. Abdülhamid döneminde Avrupa'ya 31 öğrenci gönderilmiştir.

3. HALKALI ZİRAAT MEKTEB-İ ALİSİ

Yeni bir ziraat okulu açılması teşebbüsü ancak 1878 - 79 yıllarında Ahmed Cevdet Paşa'nın Ticaret ve Ziraat Nazırlığı zamanında gündeme gelmiştir. Bu teşebbüse o sırada Nezârette ilk defa kurulmuş olan Ziraat Müdürlüğü'ne getirilen ve Fransa'da tahsil görmüş olan Amasyan Efendi öncülük etmiştir. Amasyan, 1849'da Grignon Ziraat Mektebi'ne girerek 1852'de mezun olmuştur. Aynı yıl Versaille'da bulunan Institut Agronomique'de yüksek tahsile başlamıştır. Âli Paşa'nın ısrarlarıyla devlet hizmetine girmiş Edirne ve Selanik Ziraat Mekteplerinin açılmalarında da çok katkısı olmuştur. Ancak, Halkalı okulu teşebbüsü bir hayli zaman almıştır. Halkalıda yer satın alınması, binasının yaptırılması gibi sebeplerden dolayı kuruluş çalışmaları 1891'e kadar sürmüştür. İlk önce Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye içinde açılmış olan Mülkiye Baytar sınıflarının öğrencileri bu okula nakledilmiştir. Böylece Baytar kısmı daha inşaat tamamen bitmeden 1891 Temmuzunda derslere başlamış idi. Asıl ziraat öğrencilerinin kabulüne bir yıl sonra başlanmış, 12 Ekim 1892 Çarşamba günü resmi bir törenle ziraat kısmı da açılmıştır. Okula Halkalı Ziraat ve Baytar Mektebi Âlisi adı verilmiştir. 1894 yılında okul ikinci dönem veteriner mezunlarını verdikten sonra, bu sınıflar İstanbul'da kendi müstakil okullarına nakledilmişlerdir.

Halkalı Ziraat Mektebi Ziraat kısmı; ilk mezunlarını, 1310 — 1311 (1894 — 1895) ders yılında 20 kişi olarak vermiştir. 1894 de okulun tedrisine ormancılıkla ilgili dersler de konarak, hem ziraat hem orman mektebi olmuştur. Orman Mektebiyle birleştikten sonra üç yıllık eğitim süresi 4 yıla çıkarılarak mekteb-i Âli şeklinde teşkilatlanmıştır. Bundan dolayı mektep 1895-1896 (1311-1312) ders yılı sonunda mezun vermemiştir. Mezun olanlardan ziraat teşkilatında görev alanlara ziraatçı, orman teşkilatında görev alanlara ormancı denmiştir. Mektebin süresi olan dört yılı tamamlayarak mezun olanlara Ziraat nazırı tarafından bir şهادetname (diploma) verilir. Bu 1910 yılına kadar, yani müstakil olarak Orman Mektebi Alisi kurulana kadar böyle devam etmiştir. Okul nizamnamesi gereğince idadi (lise) mezunlarını kabul etmekte, dört yıllık üniversite düzeyinde yüksek ziraat eğitimi yapmaktaydı ve adeta bir ziraat fakültesi konumundaydı. Bursa'da ve Selanik'te ise lise düzeyinde tarım eğitimi veriliyordu.

1.Dünya Savaşı yıllarına geldiğimizde, bütün alanlarda olduğu gibi okulda da sarsıntılar yaşanmıştır. Halkalıdan 18 yaşın üzerinde ki bütün talebelerimiz, öğretmenleriyle beraber Çanakkale'ye gönderilmiştir. Okul 2 yıl hiç mezun vermemiş; diğer 2 yılda hayatta kalanlardan bir sene 4, bir sene de 5 öğrenci mezun vermiştir. Bunları hiçbir yerde konuşulmamış ve dile getirilmemiştir. Çünkü biz ziraatçıyız. Çünkü biz toprak insanıyız. Çünkü bu toprakla uğraşanlar mütevazı olmak zorundadır.

Halkalının mezunlarından Şevket Arı, Karacabey Harasına tam işgal yıllarında müdür olur. **Lakabı Kara Müdür'dür.** Gündüzleri müdür geceleri ise Müslümanları organize edip, Yunan askerlerine kök söktüren bir çetecidir. Attığını vuran bir insan olduğu için, "kara" lakabı verilmiştir. Ancak bunu kendisi söylememiştir. Çünkü bu Onun için ardır, namustur. O görevini yapmıştır.

Milli mücadele yıllarında Halkalı eğitimine devam eder. Milli mücadeleye katılmak isteyen talebe ve öğretmenler, eğitimi yarıda keserek Anadolu'ya geçerler. Kalanlar devam ederler eğitime ve eğitim kesintiye uğramaz. 1922 yılında Okul Müdürlüğü Rektörlük unvanı alır. İlk Rektör Ali Rıza Erten (1922-1924) olur. Muhlis Erkmen (1924-1927) ve Süreyya Genca (1927-1928) takip ederler. Çok şayanı dikkattir ki, bütün müessese ve mektepler zaman zaman açılıp, kapatıldıkları halde, Halkalı Ziraat Mekteb-i Âlisi, Islah-ı Tedrisat Kanununun çıkarıldığı (1927, 1109 sayılı kanun) 1928 senesine kadar yaşamış ve ziraî öğretimde bulunmuştur. Bu, zamanın şartlarına ve yerinin uygunsuzluğuna rağmen mezkûr müessesenin iyi bir şekilde çalıştığını ve memlekete değerli meslek elemanları yetiştirdiğini göstermektedir. **Mektep ziraatçı olarak ilk mezunlarını verdiği 1895'ten kapatıldığı yıl olan 1928'e kadar 537 civarında mezun vermiştir.**1892'den 1923'e kadar mektebe 812 kişi girmiş ve bunlardan ancak 465 kişi diploma alabilmiştir. Diploma alabilenlerin mektebe kaydolanların neredeyse yarısı kadar olması mektebin ziraî eğitimdeki ciddiyetini göstermektedir. Mezun oranının bu şekilde olmasının bir nedeni de mektebin yatılı ve meccani oluşu nedeniyle halk tarafından fazla rağbet görüp öğrencilerin ders seviyesi ve bedeni kabiliyetlerinin yetersizliğinden dolayı bunların önemli bir kısmının mektebi bırakmasıdır

1930 yılında okul, Halkalı Ziraat Mektebi adı ile 3 yıl süreli orta dereceli meslek okulu olarak yeniden öğretime açılır. 1980 yılında öğretim süresi 4 yıla çıkartılır. Bakanlığımızın 14.11.2000 tarih ve MKD-BDR.2.06.2000/133 sayılı olurları ile 2001-2002 Öğrenim yılından itibaren peyzaj ağırlıklı öğretim yapması uygun görülür. Okul Zirai Üretim İşletmesi ve Peyzaj Meslek Lisesi adını alır. 04.07.2005 tarih ve 2005/9139 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile okul kapatılır ve yerine Halkalı Zirai Üretim İşletmesi Tarımsal Yayım ve Hizmet İçi Eğitim Merkezi Müdürlüğü kurulur. Müdürlüğün ardından ise arazi İlim Yayma Vakfına, üniversite kurulması amacıyla tahsis edilir. 24.04.2010 tarih ve 27561 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununa ek maddeler eklenmesiyle ilgili, 5981 sayılı yasa ile kamu tüzel kişiliğine sahip bir vakıf üniversitesi olarak İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İlim Yayma Vakfı tarafından, kurulmuştur.

4-YÜKSEK ZİRAAT ENSTİTÜSÜ

Cumhuriyet Devrimimizin Bilim Üretimine Katkıları; Bilimsel araştırmaların kurumsallaşması, araştırma sonuçlarının yayımlanması, bilimsel araştırma yapan kadroların yetişmesi, dernekleşme ve meslek örgütlenmeleri, bilimsel ve mesleki kongrelerin düzenlenmesi şeklinde özetlenebilir. Cumhuriyet döneminde yapılan öğretim reformları arasında, Ziraat Yüksek Öğretiminde yapılan reform şüphesiz en önemli reformdur. Mustafa Kemal Atatürk'ün 1 Kasım 1926 tarihinde yaptığı TBMM'nin açılış konuşmasında okul ihtiyacı şöyle ortaya konuyordu: “Memleketimizin bir ziraat memleketi olduğu göz önüne alınırsa bizim başlıca kuvvet ve servet mesnedimizin toprak olduğu tezahür eder. Cesaretle söylemeliyiz ki: Memleketimizin, zirai sahada müsait olduğu inkişafı temin edecek ilmî ve amelî iktidarda sahib-i salahiyet mütehassıslarımız azdır...”

Aslında Halkalının kapatılıp Anadolu'ya nakli için daha İzmir İktisat Kongresi'nde (17 Şubat 4 Mart 1923) karar alınmıştı. Zamanın Tarım Bakanı Mehmet Sabri Bey (Sabri Toprak)'in durumu açıkça bildiren raporları üzerine “Ziraat ve Baytar Enstitüleri ile ali mektepleri tesisine ve ziraat tedrisatının ıslahına ait 1109 sayılı kanun” 20.6.1927'de kabul ve 5.7.1927'de neşredilmiştir. Bu kanun çerçevesinde İstanbul'daki Halkalı Yüksek Ziraat Mektebi 1928'de kapatılmış ve son sınıfı, o yıl mezun edilmiş, öteki sınıflardaki öğrenciler de İstanbul'daki Orman Yüksek Mektebine nakledilmişlerdir. Ayrıca; Cumhuriyetin ilk yıllarında çıkarılan kanunlarla Tarımımızın alt yapısının da hukuki temellere dayandırılmasına çalışılmıştır. Sistemli, geniş kapsamlı biçimde ve bilimsel temellere dayalı ıslah ve çeşit geliştirme çalışmalarının yine Cumhuriyet döneminde başlatıldığı kesindir.

Bundan önce; Hükümet, ülkenin ziraat sistemi reformuna yardım etmek ve aynı zamanda bir ziraat okulu kuruluşunu planlamak amacıyla Alman uzmanlar getirtmiştir. Heyet başkanı Almanya Tarım Bakanlığı Ziraat Kurumlar Genel Müdürü Gustav Oldenburg olduğundan gelenlere Oldenburg Heyeti ve verdikleri rapora da Oldenburg Raporu denilmiştir. Alman heyetinin verdiği rapordaki öneriler arasında özellikle çağdaş yükseköğretim ve araştırma yapacak bir kurum açılması da öneriliyordu. Oldenburg, 1929 sonlarına doğru yaptığı inceleme ve verdiği raporlarla orta derecedeki tarım okullarını kurup geliştirmiştir. 1930'dan sonra tekrar çağrılmış, hazırladığı bütün projeler uygulanmış, istediği kadar ve istediği programda tarım okulları açılmış, onun tavsiye ettiği Alman kurumlarına uzmanlaşmak için Türk öğretmenler gönderilmiştir.

Aynı yıl, yani 1928 de Yüksek Ziraat Enstitüsü adını alacak olan öğretim ve araştırma kurumunun temelleri, zamanın Ziraat Vekili Sabri Toprak tarafından atılmıştır. Yüksek Ziraat Enstitüsünün binalarının yeri olarak Keçiören ile Esenboğa yolunun o zamanki keşiştiği aç kısmında biraz yüksekçe bir alan seçilmiştir. Bu Kanunun 4. maddesi gereğince; ziraat ve veteriner konularında yetiştirilmek üzere Halkalı Ziraat Mektebi'nin bazı mezunları Almanya'ya gönderilmiştir. Bu gençler, daha sonra, Yüksek Ziraat Enstitüsü'ndeki Alman öğretim üyelerine asistan ve tercüman olarak verilmiştir. Kaldı ki daha kanun çıkmadan 1924 yılından başlayarak, Halkalı Yüksek Ziraat Mektebi mezunu gençler, kafileler halinde ileri bir öğretim görmek ve çağdaş araştırma metotları üzerinde çalışmak üzere, batı memleketlerine ve özellikle Almanya'ya gönderilmeye başlanmıştı. Prof. Dr. Arif Akman'ın hesabına göre

özellikle Almanya'ya gönderilen ziraatçı gençlerin sayısı 30 olup, Bunlardan 26'sı, sonradan Yüksek Ziraat Enstitüsünde görev almışlardır. Orman ve Veterinerlerden yabancı memleketlere gönderilenler bu sayının dışındadırlar.

Yüksek Ziraat Enstitüsü binalarının yapımı sürerken, 1930 yılında «**Ankara Yüksek Ziraat Mektebi**» açılmıştır. Okulun hocaları Halkalının hocalarıdır. Bu yüksekokulu Y.Z.E.'nün bir öncüsü saymak gerekir. Ayrıca, bu yüksekokulun öğrencileri daha sonra 1933'de açılan Y.Z.E. Ziraat Fakültesinin ilk öğrencileri olmuşlardır. Ankara Yüksek Ziraat Mektebi öğretime devam ederken, Yüksek Ziraat Enstitüsünün açılışına 4,5 ay kala, yani 20.6.1932de 2291 sayılı “**Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü kanunu**” çıkarılmıştır.

Enstitü, Cumhuriyet'in 10. Yılı törenlerinden bir gün sonra 30 Ekim 1933 tarihinde öğretime açılmıştır. Y.Z.E. açılışını zamanın başvekili İsmet İNÖNÜ yapmış ve konuşmasında "Bu enstitüyü fakülteler ile birlikte memlekete Ziraatte ve Baytarlıkta Yüksek Mühendisler yetiştirecek bir ÜNİVERSİTE tanıyoruz. Efendiler! Enstitüyü hükümetin aynı zamanda daima emniyetle istişare edeceği büyük bir Ziraat Erkânıharbiyesi tanıyoruz. Bütün ümit bu Enstitüde çalışacak ve yetiyecek adamların iyi öğrenmek ve memlekete hizmet etmek için sarsılmaz bir aşkla mücehhez olmalarındadır" demiştir.

1933 Yılında açılan Yüksek Ziraat Enstitüsü; "Tabii İlimler, Ziraat, Baytar ve Ziraat Sanatları namıyla 4 fakülteden mürekkep, akademik bir müessesedir (Madde — 2). 18.6.1934 tarih ve 2524 sayılı kanunla, İstanbul'daki Orman Yüksek Mektebi de, Orman Fakültesi olarak Y.Z.E. bünyesine alınmış ve böylece Enstitünün Fakülte sayısı 5 olmuştur. Baytar Fakültesi de sonradan Veteriner Fakültesi adını almıştır.

Yüksek Ziraat Enstitüsü; Ülkede bilimsel araştırma ve öğretim alanında yeni bir çığır açmıştır. İlk kez batı anlamında araştırma yapmak geleneğinin yerleşmesi, öğretim üyesi olacak gençlerin mutlaka doktora yapması zorunluluğunu getirilmesi, Yüksek Ziraat Enstitüsünde tam gün çalışma ilkesi ile Rektör ve Dekanların seçimle gelmesi Türk tarımını modernleştirmek, sorunlarını bilimsel açıdan görmek ve çözmek için araştırmalar yapmak bu yeniliklerden en önemlileridir. Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün eğitim ve öğretim sistemi, ilk iki yarılı kapsayan 10 aylık sürekli stajla birlikte 8 yarıyıl, yani 4 yıllık genel ziraat öğretimi esasına dayandırılmıştır. Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün 1933 yılında açılışı, İstanbul Darülfünununun kapatılıp yerine İstanbul Üniversitesi'nin kurulduğu 1933 Üniversite Reformu ile birlikte, Türk yükseköğretim tarihinde önemli bir dönüm noktasıdır. Her iki kurumun kuruluşu da Batı'nın bilimsel anlayış ve yöntemlerini Türk yükseköğretim kurumlarına getirme konusundaki önemli çabalardır.

Bu çabaların bir sonucu olarak her iki kurumda da yabancı bilim adamları görevlendirilmiştir. Bunlar, büyük oranda aynı ülkeden – Almanya – getirilmiştir. Yüksek Ziraat Enstitüsü'ne, Alman hükümeti tarafından resmen görevlendirilen bilim adamları atanmıştır. Ancak bu bilim adamlarının yanı sıra Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde dört mülteci bilim adamı da görev almıştır. Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde öğretim, -kuruluş yıllarında- bu Alman profesörlerin idaresindeydi. Rektör olarak da aslen iktisatçı olan, Leipzig Üniversitesi profesörlerinden Friedrich Falke (1871-1948) görevlendirilmiştir. Ziraat Fakültesinde başlangıçta aşağıdaki enstitüler yer almakta idi. **Ziraat Ekonomisi Enstitüsü**, : Direktör Prof Dr. Friedrich Falke,

Bitki Yetiştirme ve Islahı Enstitüsü, : Direktör Prof.Dr. Christiansen Weniger, **Meyvecilik, Bağcılık ve Sebzecilik Enstitüsü**, : Direktör Prof.Dr. Walter Gleisberg, **Zootekni Enstitüsü**, : Direktör Prof.Dr.Walter Spöttel, **Sütçülük Enstitüsü**, : Direktör Prof.Dr. Walter Spöttel, **Zirai Kimya Enstitüsü**, : Direktör Prof.Dr.Richard von der Heide ,Prof.Dr.Horn.

Yüksek Ziraat Enstitüsünde ilk açılış yılında; 22'si kız, 6' sı yabancı olmak üzere toplam 330 öğrenci bulunmaktaydı. Ziraat Sanatları Fakültesi, yalnız Ziraat Fakültesi öğrencilerine ziraat teknolojisi alanında dersler verirken, Tabii İlimler Fakültesi de Ziraat, Orman ve Veteriner Fakültelerine temel bilim dersleri (F.K.B.) vermekte ve geniş çapta araştırma yapmakta idi.

“Dersler Almanca veriliyor ve bizler, bu dersleri Türkçeye çeviriyorduk. Özellikle geniş ve hummalı bir araştırma temposu başlıca çalışma konularını teşkil ediyordu. Bu arada yapılan doktora ve habilitasyon çalışmaları Almanca olarak, Alman profesörlerinden kurulu jürilerce değerlendiriyor ve başarılı olanlar, Türkçe ve Almanca olarak yayımlanıyordu. Öteki araştırmalarda da aynı yol güdülmüyordu” (Arif Akman)

Y.Z.E, A.Ü.Z.F., EGE ve ATATÜRK Ü. Z.F. de görev yapan Halkalı Mezunu Hocalarımız; Nail ORAMAN, Bekir ALKAN, Kerim Ömer ÇAĞLAR, Halid EVLİYA, Selahattin KUNTAY, Esad Ahmed BOZKAYA, Hamid DEMİRTAŞ, Ekrem Rüştü İZMEN, Şevket BİRAND, Hikmet BİRAND, Midhat Ali TOLUNAY, Said Tahsin TEKELİ, Arif AKMAN, Tefvik EŞBERK, Sadri ARAN, Lütfi ÜLKÜMEN, Kadri BİLGEMRE (Türk ziraat dünyasında ordinaryüs olabilen tek kişidir.), İsfendiyar Esad KADASTER, Sedat KANSU, Şevket Raşit HATİPOĞLU, Kazım KÖYLÜ, Süreyya GENCA, Vamık TAYŞİ.

1938'de F. Falke'nin Türkiye'den ayrılmasıyla birlikte diğer Alman öğretim üyeleri de yavaş yavaş Almanya'ya dönmeye başlamış ve II. Dünya Savaşı ile birlikte ayrılmalar daha da artmıştır. 1942 yılına gelindiğinde Yüksek Ziraat Enstitüsü'nde artık Alman Hükümeti tarafından kuruluş yıllarında görevlendirilmiş olan bilim adamlarından hiçbirisi kalmamıştı. Böylece, 1933-42 yılları arasında görev yapan Alman öğretim üyeleri, Yüksek Ziraat Enstitüsü'nün kurulmasına ve gelişmesine, eğitim ve araştırmada Batı'nın bilimsel geleneğini yerleştirmede katkıda bulunmuşlar; sonra da yerlerini yetiştirdikleri Türk bilim adamlarına bırakmışlardır. Bu bilim adamlarından doğan boşluğu bu arada yetişmiş olan Türk öğretim üyeleri doldurmuştur. Bu mektep sanayileşmeye çalışan bir devletin tarımdaki çabalarını göstermektedir. **Yüksek Ziraat Enstitüsü 1948 yılına kadar eğitim ve öğretimine devam etmiştir.**

18 HAZİRAN 1946 tarih ve 6336 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 4936 sayılı yasa ile Türkiye üniversitelerine yeni bir yapı kazandırılarak ve özerklik verilerek İstanbul, İstanbul Teknik ve Ankara Üniversiteleri kurulmuştur. Madde 78. Ankara'daki Hukuk, Dil ve Tarih - Coğrafya, Fen ve Tıp Fakültelerini içine almak üzere «Ankara Üniversitesi» kurulmuştur. 7 Temmuz 1948 tarih ve 6951 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 5234 sayılı Üniversiteler Kanununa ek Kanun ile Y.Z.E. lağvedilmiş, Yüksek Ziraat Enstitüsündeki Ziraat ve Veteriner Fakülteleri Ankara Üniversitesine, Orman Fakültesi İstanbul Üniversitesine bağlanmıştır. Ziraat Sanatları Fakültesi ise Ziraat Fakültesi ile birleştirilmiştir, Tabii İlimler Fakültesi de önce Ziraat, sonra da Fen Fakültesi ile birleştirilmiştir.

Yüksek Ziraat Enstitüsü 1933 – 1947 yılları arasında verdiği dersler yanında 850 genç ve dinamik Ziraat Mühendisinin yetişmesini sağlamıştır. Yayın yönünden de önemli faaliyetlerde bulunmuştur. Çeşitli Enstitüler ve kürsüler tarafından toplamda 965 yayın yapılmıştır. Bunun 311 adedi Ziraat Fakültesine aittir.

5-ZİRAAT FAKÜLTELERİ DÖNEMİ

5.1.Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi 1948 yılında Ankara Üniversitesi bünyesi içinde Türk yükseköğretim hayatına katılmıştır. 1955 yılına kadar ülkemizin tek ziraat fakültesi olarak görevini sürdürmüştür. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi daha sonra; sırası ile Ege, Atatürk, Çukurova Üniversitelerini kuran, bunların bünyesindeki Ziraat Fakültelerini geliştiren ve diğer Ziraat Fakültelerinin kuruluşlarında da katkıda bulunan "ana fakülte" olmuştur.

1971 yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi “DİPLOMA SONRASI YÜKSEK OKULU” açılmıştır. Bu okul faaliyetini YÖK kuruluncaya kadar sürdürmüş ve Ülkemizde Fen Bilimleri Enstitülerinin öncüsü olmuştur. **Böylece Y.Z.E Ülkemizdeki üniversitelerin lisans eğitiminin, A.Ü.Z.F. de Yüksek Lisans ve Doktora eğitiminin şekillenmesinde örnek olmuşlardır.**

5.2.Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi

Ege Üniversitesi, 20 Mayıs 1955 tarihinde yayınlanan 6595 sayılı kanunla 5 Kasım 1955 tarihinde, eğitim-öğretim hayatına başlamıştır. Ege Üniversitesi'nin ilk fakülteleri, 1955 yılında kurulan Tıp ve Ziraat Fakülteleridir. O zaman Üniversitenin sadece adı vardır. Bırakın fakülte, bina, hoca, öğrencisini daha tabelası bile yoktur. Üniversiteye Bornova'daki ziraat okulu tahsis edilmiştir. Kurucu dekan olarak için Ord. Prof.Dr. Muhittin Erel ve Ankara'dan Prof. Dr. Vamık Tayşi görevlendirilmiştir.

5.3.Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi

1954 yılında çıkarılan 6373 Sayılı Kanunla Erzurum'da bir üniversitenin kurulması ve adının Atatürk Üniversitesi olması kararlaştırılmıştır. Aynı yıl ABD Nebraska Üniversitesi ile eşleştirilmiştir ve işbirliği anlaşması imzalanmıştır. Üniversitenin kuruluş tarihi olan 1957 den itibaren 14 yıl boyunca maddi olarak USAID tarafından karşılanan 50 adet uzun-dönem görev kadrosu Nebraska personeli tarafından doldurulmuştur. 6990 Sayılı Atatürk Üniversitesi Kanunu'nun 7 Haziran 1957 tarihinde yürürlüğe girmesi ile kuruluş çalışmaları tamamlanmıştır. Atatürk Üniversitesi 17 Kasım 1958 tarihinde Şair Nef-i Ortaokulu binasında Ziraat ve Fen - Edebiyat Fakülteleri toplam 135 öğrenci ile öğretime başlamıştır. Bu üniversiteye kuruluş yıllarında ; Prof. Dr. İsfendiyar Esat Kadester ((17 Haziran 1958 - 1 Şubat 1959),Prof. Dr. Sabahattin Özbek (1 Şubat 1959 - 26 Eylül 1960), Prof. Dr. İbrahim Karaca (15 Ekim 1961 - 16 Aralık 1961),Prof. Dr. Eyüp Hızalan (16 Aralık 1961 - 25 Ağustos 1964) rektörlük yapmışlardır.

5.4.Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi

Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi, 13 Şubat 1969 tarih ve 1099 Sayılı Kanun ile Ankara Üniversitesine, Tıp Fakültesi, 12 Nisan 1972 tarih ve 1578 Sayılı Kanun ile Atatürk Üniversitesine bağlı olarak açılmıştır.30.11.1973 tarihinde çıkan 1786 Sayılı Kanun ile bunların birleştirilmesi sonucu Çukurova Üniversitesi kurulmuştur. Fakültenin kuruluş aşamasında ve ilk kurulların oluşmasında etkin görev alan Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin değerli öğretim üyeleri şunlardır. Prof. Dr. İ. Akif KANSU, Prof. Dr. Macit EKER, Prof. Dr. Kemal GÖĞÜŞ, Prof. Dr. Şahabettin ELÇİ, Prof. Dr. Kamil İLİSULU, Prof. Dr. Kemal GÖKÇE, Prof. Dr. Mithat ÖZSAN, Doç. Dr. Z. Gökalp MÜLAYIM, Doç. Dr. Ali BALABAN, Doç. Dr. Yüksel ÖZTAN, Doç. Dr. Turan GÜNEŞ, Doç. Dr. Hüseyin ÖZBEK, Doç. Dr. Ercan TEZER, Doç. Dr. Erdoğan PEKEL, Doç. Dr. Osman TEKİNEL ve Doç. Dr. İbrahim GENÇ.

Ç.Ü. Ziraat Fakültesinin ilk Dekanları Prof. Dr. İbrahim Akif KANSU (Kurucu Dekan) 21.06.1967 – 20.11.1970. Prof. Dr. Kemal GÖKÇE 20.11.1970 – 01.11.1972, Prof. Dr. Mithat ÖZSAN 02.11.1972 – 04.12.1973, 1973-92 arasında beş dönem Rektörlük yapmıştır.

5.5.Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 1 Nisan 1975 tarihinde 1873 sayılı kanunla kurulmuş ve ilk olarak 50 öğrenci ile eğitim ve öğretime başlamıştır. 1973 yılında Hacettepe Üniversitesi'ne bağlı olarak kurulan Samsun Tıp Fakültesi, 1873 sayılı Kanununun 2. maddesi uyarınca yeni kurulan Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ne bağlanmıştır. Bu yasanın 3. maddesi gereğince de ikinci fakülte olarak Fen ve Mühendislik Fakültesi, Üçüncü fakülte olarak da Yükseköğretim Kurulunun 31 Ağustos 1976 tarih ve 11.5/0 sayılı kararı ile Ziraat Fakültesi kurulmuştur. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi 1976-1977 öğretim yılında Genel Ziraat Bilimler Bölümü olarak 47 öğrenci ile Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesinde eğitim öğretime başlamıştır.

5.6. Dicle (Harran) Üniversitesi Ziraat Fakültesi

Dicle Üniversitesinin 1966 yılında Ankara Üniversitesi' ne bağlı olarak Diyarbakır Tıp Fakültesi'nin açılmasıyla ilk temelleri atılmış,1974 yılında ise Fen Fakültesi'nin açılışı ile kuruluşu tamamlanmıştır. Şanlıurfa'da Dicle Üniversitesine bağlı Ziraat Fakültesi 1978 de açılmıştır. Bu fakültenin Harran Üniversitesine bağlanmasından sonra Dicle Üniversitesine bağlı yeni Ziraat Fakültesi 1992 yılında kurulmuştur.

5.7. Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi

11 Nisan 1975 tarih ve 15205 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 1873 Sayılı Kanun ile Bursa'da "Bursa Üniversitesi" adı ile kurulan bu Üniversitemiz, 20 Temmuz 1982 tarihinde Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı hakkında 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile "Uludağ Üniversitesi" adını almıştır.

Ziraat Fakültesi kurulmasına ilişkin ilk çalışmalar 1968-69 yıllarında başlamışsa da ancak, Milli Eğitim Bakanlığı 11.09.1980 tarihinde Ziraat Fakültesinin kuruluşunu onaylamıştır.

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı ile yapılan görüşmeler sonucunda, Ziraat Fakültesine Bursa Tarım Meslek Lisesine ait binalar tahsis edilmiş; 1981 de eğitim ve öğretime başlamıştır. Bursa Üniversitesi Senatosunun 07.05.1981 gün ve 81-9 sayılı oturumunda Ziraat Fakültesi'nin kuruluşunu gerçekleştirmek üzere Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinden 8 öğretim üyesi istenmesi kararlaştırılmıştır.

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Fakülte Kurulu kararı ve 1750 sayılı Kanununun 46. maddesi gereğince; Prof. Dr. M. Rifat OKUYAN, Prof. Dr. Ahmet ERKUŞ, Prof. Dr. Y. Sabit AĞAOĞLU, Prof. Dr. Halis Ruhi EKİNGEN, Doç. Dr. Bahattin KOVANCI, Doç. Dr. Günal AKBAY, Doç. Dr. Rahmi KESKİN ve Doç. Dr. Abdurrahim KORUKÇU Bursa Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ni kurmak üzere 3 yıl süre ile görevlendirilmiştir.

4/11/1981 kabul edilen ve 6/11/1981 17506 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2547 sayılı YÜKSEKÖĞRETİM KANUNU'ndan önce Türkiye'de 7 Ziraat Fakültesi bulunmaktaydı. Diğer bir ifade ile 59 yılda kurulan Ziraat Fakültesi sayısı sadece 7'dir. YÖK'ün kurulmasından hemen önce Ziraat Fakültelerindeki eğitim süresi diğer mühendislik fakülteleri ile beraber dört yıla indirilmiş ve mezunlarına da Ziraat Mühendisi unvanı verilmeye başlanmıştır.

6.YÖK'TEN SONRAKİ GELİŞMELER VE GÜNÜMÜZDEKİ DURUM

YÖK ile birlikte yeni kurulan üniversitelerin bir kısmında zaman içinde yeni Ziraat Fakülteleri açılmıştır. 1982 -87 Yıllarında 7, 1992-95 Yıllarında 9, 2005-2006 Yıllarında 2, 2007 den günümüze kadar 16 olmak üzere toplamda 40 devlet, biri özel olmak üzere 41 ziraat fakültesi açılmıştır.

Tarımla ilgili ayrıca 35 farklı isimde meslek yüksekokulları vardır. Bunların bulunduğu üniversite sayısı 1-51 arasında değişmektedir. Normal program sayısı da üniversitelere göre 1-79 arasında olup, toplam 376dır. Bunun dışında toplam 73 adet de ikinci öğretim programı eklendiğinde program 449 olmaktadır. Bu programlara 2012-2013 döneminde bu okulların talep ettiği toplam kontenjan 1615 olup, bunun %40ı boş kalmıştır.

6.1.Fakültelerdeki Durum

Türkiye'de 41 üniversitede ziraat mühendisliği eğitime yönelik programların yer aldığı fakülteler bulunmaktadır. Bu üniversitelerden Kilis, Muğla Sıtkı Koçman, Kocaeli, Bandırma Onyediy Eylül ve Muş Alpaslan Üniversiteleri bünyesindeki programlarda henüz eğitime başlanmamıştır. Konya Gıda ve Tarım Üniversitesinin ise Genetik ve Yaşam Bilimleri programına bu yıl öğrenci alınmıştır. Ziraat mühendisliği eğitiminin verildiği fakültelerde, farklı mesleki disiplinler olan gıda mühendisliği, su ürünleri mühendisliği, biyosistem mühendisliği ve peyzaj mimarlığı programları da bulunmaktadır.

Uzun süre devlete ziraat mühendisi alınmaması sonucu mezun olan öğrencilerin iş bulamama sıkıntısını doğurmuş, ziraat fakültelerinde bazı değişiklikler olmuştur. Yeni açılan bazı fakültelerin adı değiştirilmiştir (Tablo 1). Ziraat Mühendisliği eğitimi içinde yer alan Gıda bölümleri mezunlarına Gıda Mühendisi, Peyzaj Mimarlığı bölümlerinin mezunlarına Peyzaj Mimarı, Su Ürünleri Mezunlarına da Su Ürünleri Mühendisi, Son olarak da Biyosistem Mühendisliği bölümleri mezunlarına Biyosistem Mühendisi unvanı ile diploması verilmeye

başlanmıştır. Bu dört bölümü bünyelerinde bulunduran ziraat fakülteleri beş ayrı diploma vermeye başlamışlardır.

Tablo 1. Ziraat Mühendisliği Eğitimine Yönelik Farklı İsimlerdeki Fakülteler

Üniversite	Fakülte Adı
Niğde Üniversitesi Adıyaman Üniversitesi	Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi
Abant İzzet Baysal Üniversitesi Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Uşak Üniversitesi Düzce Üniversitesi Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Kocaeli Üniversitesi	Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi
Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi	Tarım ve Doğa Bilimleri Fakültesi
Muş Alpaslan Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler Fakültesi

2017 yılı tercih kılavuzunda yer alan 35 Ziraat Fakültesinde 145 program için 4.791 kontenjan açılmış, 4.730 öğrenci Ziraat Fakültelerine yerleştirilmiştir (Tablo 2). Bu sayıya ziraat fakültelerinde yer alan 2 Su Ürünleri Mühendisliği, 7 Gıda Mühendisliği, 6 Peyzaj Mimarlığı, 8 Biyosistem programı dahil değildir. 2017 yılı doluluk oranı bakımından en yüksek olmuştur.

Tablo 2. Ziraat Fakültelerinin Kontenjan ve Yerleşme Durumu

Yerleşme Durumu	2013	2014	2015	2016	2017
Öğrenci Alan Ziraat Fakülte Sayısı	30	33	34	34	35
Kontenjan Açan Toplam Program Sayısı	165	170	142	169	145
Kontenjan	5.842	5.485	4.797	5.350	4.791
Yerleşen Öğrenci Sayısı	4.839	4.153	4.332	4.446	4.730
Doluluk (%)	83	76	90	83	98

Ziraat Fakültelerinde mevcut olan ancak başka fakültelerde de bulunan programlar şunlardır; **Gıda Mühendisliği Programları** Doğa Bilimleri, Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi, Kimya-Metalurji Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültelerinde, **Peyzaj Mimarlığı Programları** Orman Fakültesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültelerinde, **Biyosistem Mühendisliği Programları** Ereğli Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi

Ziraat Mühendisliği programlarındaki öğretim üyelerin sayısı 3 ile 133 arasında değişmektedir. En az öğretim üyesi Adıyaman, Bozok ve Şırnak Üniversitelerinde, en fazla öğretim üyesi de Ege, Ankara ve Çukurovada bulunmaktadır. Bu üniversitelerin Ziraat fakültelerindeki öğretim üye sayısı yüzden fazladır.

Tablo 3. Programlardaki Öğretim Elemanı Sayıları

Üniversite	2017		Üniversite	2017	
	Program	Öğretim Elemanı		Program	Öğretim Elemanı
ABANT İ. BAYSAL Ü.	4	24	HARRAN Ü.	4	28
ADİYAMAN Ü.	1	3	IĞDIR Ü.	1	4
A. MENDERES Ü.	7	58	İNÖNÜ Ü.	2	11
AHI EVRAN Ü.	4	19	K. SÜTÇÜ İMAM Ü.	4	34
AKDENİZ Ü.	9	84	M. KEMAL Ü.	4	48
ANKARA Ü.	9	132	N. KEMAL Ü.	5	56
ATATÜRK Ü.	6	57	NİĞDE Ü.	2	16
BİLECİK EDEBALI Ü. Ş.	1	10	19 MAYIS Ü.	7	69
BİNGÖL Ü.	2	7	ORDU Ü.	2	16
BOZOK Ü.	1	3	R. T. ERDOĞAN Ü.	2	6
Ç. 18 MART Ü.	7	47	SELÇUK Ü.	8	73
ÇUKUROVA Ü.	8	102	SİİRT Ü.	5	25
DİCLE Ü.	4	33	S. DEMİREL Ü.	1	80
DÜZCE Ü.	1	6	ŞIRNAK Ü.	1	3
EGE Ü.	9	133	ULUDAĞ Ü.	6	58
ERCİYES Ü.	5	25	UŞAK Ü.	2	9
ESKİŞEHİR O.GAZİ Ü.	4	23	YÜZÜNCÜ YIL Ü.	3	44
GAZİOSMANPAŞA Ü.	4	41	TOPLAM	145	1387

6.1.1.Yeni bir fakülte daha

Alpaslan Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Fethi Ahmet Polat; ‘‘Uygulamalı Bilimler Fakültesinin ziraat ve veteriner ağırlıklı eğitim ve araştırma çalışmaları yapacağını Muş’un tarım ve hayvancılıkta hak ettiği konuma kavuşması için katkılar sağlayacağını, Muş Ovasının

drenaj probleminin ve Murat Nehri taşkınlarının önüne geçilmesi için bilimsel çalışmalar yürütülmesinin acil olduğunu, Muş genelindeki mera ıslahı ile süt ürünlerinin değerlendirilmesi ve markalaştırılması konularında da Uygulamalı Bilimler Fakültesi'nden destek beklendiğini” belirtti.

BAKANLAR KURULU KARARI

Karar Sayısı : 2017/10708

Bazı yükseköğretim kurumlarına bağlı olarak enstitü, fakülte ve yüksekokulların kurulması, kapatılması ve adlarının değiştirilmesi hakkındaki ekli Kararın yürürlüğe konulması; Milli Eğitim Bakanlığının teklif yazıları üzerine, 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Kanunun ek 30 uncu maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 24/7/2017 tarihinde kararlaştırılmıştır.

7.Muş Alpaslan Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi

BAKANLAR KURULU KARARI

Karar Sayısı : 2014/6728

1- Ekli (1) sayılı listede yer alan yükseköğretim kurumlarına bağlı olarak karşılarında belirtilen fakülte, enstitü ve yüksekokulların kurulması;

MEF Üniversitesi Tarım ve Yaşam Bilimleri (HENÜZ AÇILMADI)

Ziraat Fakültelerindeki eğitim kalitesinin ve mezunlarının niteliklerinin artırılması ile ilgili sorunlar uzunca süredir meslek camiamızda başlıca tartışma konuları içinde yer almaktadır. Sürekli yeni fakülteler açılması kontenjanların dolmamasına, birçok bölümün yetersiz öğrenci tercihi nedeni ile kontenjanlarının azalmasına veya öğrenci alamamasına yol açtı. Bunun en büyük nedeni mezunların istihdam sorunu iken, bu sorun görünmezden gelinip, öğrencilerin tercihini artırmak için fakültelerde farklı isimlendirme yapılması yoluna gidildi. İçeriğe ilişkin sorunların çözümü yerine, fakültelerinin sadece kendi sorunlarını çözmek amacıyla yaptıkları bu değişiklikler sonucu ziraat mühendisi mezun eden Ziraat Fakültesi, Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Tarım ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi ve Tarım Bilimleri Fakültesi olmak üzere beş farklı isimdeki fakülte ortaya çıktı. İsim değişiklikleri içeriğe ve eğitime yansımamış Ziraat fakülteleri nerede ise aynen taklit edilmiştir. **Bundan olsa gerek; 8 Nisan 2016 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararıyla, Bozok Üniversitesi Tarım ve Doğa Bilimleri Fakültesi ile Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fethiye Tarım Bilimleri Fakültelerinin adları "Ziraat Fakültesi" olarak değiştirilmiştir.**

Bugüne kadar Ziraat fakültelerinden mezun olan ziraat mühendisi sayısı 125 bine yakındır. Daha önce de gördüğümüz gibi son yıllarda yılda beş bine yakın mezun vermeye başladık. Bu duruma maalesef planlı programlı geleceği görerek değil, sürekli yeni fakülteler açarak veya fakültelere popüler isimler vererek geldik. Fakülte sayısının artışına bağlı olarak tarımsal yükseköğretimde kalite ve mezuniyet sonrası istihdama ilişkin sorunlar da her geçen gün daha da artmaktadır.

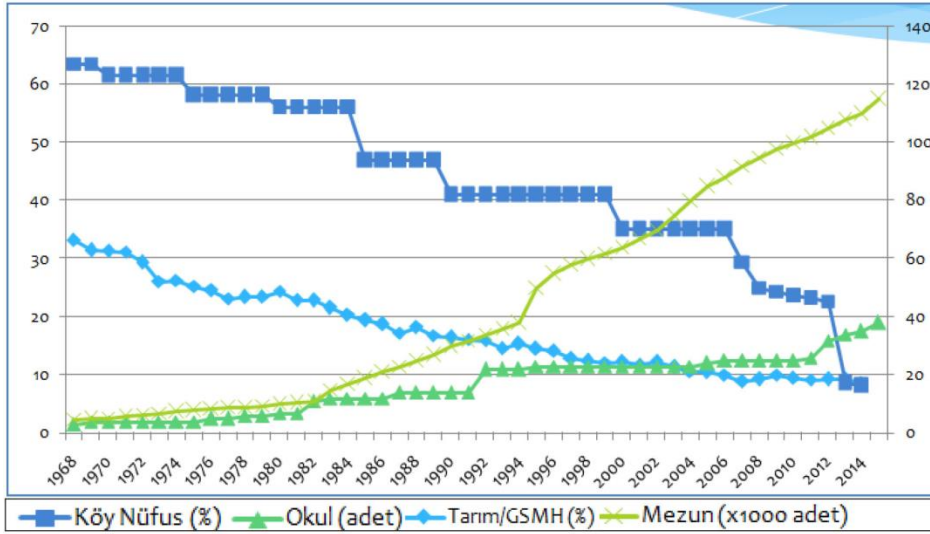
Bu çıkmaz sokaktan nasıl bir dönüş yapılacak doğrusu bilemiyorum. Unutmamalı ki yıllar önce tarımda gelişme sağlamak için her ilin bir ziraat meslek okulu talebi, son yıllarda her ile

Ziraat Fakültesi talebine dönüşmüş; Ziraat Fakülteleri sayı olarak artmış ve buna paralel olarak da çok fazla sayıda Ziraat Mühendisi mezun edilmiştir (Tablo4).

Tablo 4.Ziraat Fakültelerindeki Bölüm Sayıları, Öğrenci Kontenjanları ve Doluluk Oranları.

ÜNİVERSİTE	Bölüm Sayısı		Kontenjan		Yerleşen		Doluluk (%)	
	2013	2017	2013	2017	2013	2017	2013	2017
Ankara	9	9	417	370	361	368	88,7	99,5
Çukurova	8	8	360	322	289	322	83,3	100,0
Ege	9	9	319	304	300	303	92,7	99,7
A. Menderes	8	7	283	262	242	261	77,9	99,6
Uludağ	6	6	216	238	216	237	100,0	99,6
Akdeniz	8	9	283	289	231	288	84,5	99,7
Onsekizmart	8	7	258	254	213	252	78,2	99,2
Selçuk	8	8	268	288	230	286	88,9	99,3
Ondokuzmayıs	9	7	289	237	223	236	80,7	99,6
S. Demirel	8	1	268	82	227	82	78,3	100,0
Namık Kemal	7	5	232	155	195	155	69,8	100,0
Osmangazi	4	4	149	144	149	144	95,1	100,0
Erciyes	5	5	175	145	150	145	75,8	100,0
Harran	7	4	237	144	177	143	77,4	99,3
Sütçü İmam	6	4	206	139	162	139	79,6	100,0
M. Kemal	6	4	201	129	163	129	80,6	100,0
Atatürk	7	6	222	146	187	146	50,5	100,0
Dicle	4	4	144	144	144	138	100,0	95,8
G.Osmanpaşa	5	4	165	104	142	104	66,7	100,0
Abant. İ. B..	-	4	0	104	0	102	100,0	98,1
Uşak	3	2	108	72	76	72	56,6	100,0
Niğde	2	2	62	62	62	62	100,0	100,0
İnönü	1	2	47	78	47	78	100,0	100,0
Ahi Evran	4	4	150	114	117	114	30,0	100,0
Ordu	4	2	134	57	96	56	58,1	98,2
Yüzüncüyıl	4	3	139	68	104	66	77,3	97,1
Iğdır	4	1	129	36	79	36	64,6	100,0
Bozok	3	1	93	31	67	31	39,8	100,0
Siirt	2	5	82	110	25	78	32,7	70,9
Düzce	-	1	0	26	-	26	#!	100,0
Bingöl	4	2	124	42	82	39	67,7	92,9
R. T. Erdoğan	2	2	82	32	35	32	23,1	100,0
Şeyh Edebali	-	1	-	31	-	31	31,0	100,0
Şırnak	-	1	-	11	-	8	16,1	72,7
Adıyaman	-	1	-	21	-	21	-	100,0
TOPLAM	165	145	5842	4770	4791	4709	76,6	98,7

Fakülte ve mezun sayısının artması ile tarımın gayrisafi milli hasıladaki payı ve kırsal kesimdeki nüfusun azalışındaki tezat grafikte net bir şekilde görülmektedir.

Grafik- Kırsal Nüfus, GSMH ile Fakülte ve Mezun Sayısı İlişkisi

Gerekli altyapı ve akademik kadrolar oluşturulmadan açılan çok sayıdaki Ziraat Fakültelerinden yeterli teknik bilgi ile donatılmayan çok sayıda Ziraat Mühendisleri mezun edilerek ülke sathına yayılmış; ya işsiz kalmış, ya da çevresine tarımsal etkinlikler bakımından fazla bir katkı getirememiştir. İş bulamayan birçok mühendis arkadaşımız farklı alanlara yönelmekte ve dolayısıyla üniversite hayatı boyunca aldığı mesleki eğitimi bir kenara itmektedir. Geçmişte bazı Avrupa Ülkelerinde benzer durum yaşanmış; bunun sonucu olarak Ziraat Fakültelerinin sayılarının azaltılması öğrencilerin başka bilim alanlarına yönlendirilmesi yoluna gidilmiştir. **Pek çok konuda olduğu gibi geriden takip ettiğimiz Avrupa'da olanları ülkemizin de yaşaması kaçınılmaz görülmektedir.**

6.2. Okuma Düzeyine ve Mesleklere Göre İşsizlik Durumu

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerinden yapılan derlemeye göre, 2016 itibarıyla İşsiz olan 3 milyon 330 bin kişinin;

- 60 binini okuma-yazma bilmeyenler,
- 127 binini okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyenler,
- 794 binini ilkokul,
- 737 binini ilköğretim, ortaokul ve orta dengi meslek okulları,
- 415 binini genel lise,
- 369 binini meslek lisesi mezunları oluşturdu.

Yüksekokul veya fakülte mezunu işsizlerin sayısı ise 828 bin olarak tespit edildi.

Görüldüğü gibi yüksekokul veya fakülte mezunu işsizlerin sayısı genel lise ve meslek lisesi mezunu işsizlerden daha fazla olup, **Her dört işsizden biri yüksekokul veya fakülte mezunudur.** Mezun olduğu alanlara göre sıralanan 22 meslek grubu içinde %12,7 işsizlik

oranı ile Tarım, orman ve su ürünleri mezunları 13.sırada yer almaktadır. Aslında sadece ziraat fakültelerinde değil diğer mühendislik dallarında da işsizlik yaşandığı ve eğitimde bu mühendislik dallarında da değişimlere gidildiği görülmektedir. Diğer Mühendislik mesleklerindeki işsizlik oranı da bizimkine oldukça yakın orandadır. Hatta bazı mühendislik dallarında bu oran daha yüksektir. Nitekim Elektrik Mühendisleri Odası 2017 de yaptığı çalışmada “unvanlar bazında elektronik ile elektronik haberleşme mühendisleri yüzde 20.9 ile işsizliğin en yüksek olduğu EMO üyesi mühendis grubunu oluşturdu. İkinci sırada yüzde 18.9 ile elektrik elektronik mühendisleri yer aldı. İşsizlik oranı biyomedikal mühendislerinde yüzde 17.8, elektrik mühendislerinde yüzde 17.7 çıktığını” belirtmektedir.

Diğer taraftan bu mesleklerle ilgili yeni Teknoloji fakülteleri açılmıştır ve bunlar da mühendislik diploması vermektedir. Bu Teknoloji fakültelerini mühendislik fakültelerinden ayıran en önemli özelliği, eğitimde pratiğe daha fazla önem verilmesidir denilebilir. Teknoloji fakültelerinin son sınıfındaki 7. yarıyılı tamamen staj eğitimine ayrılmaktadır. Son sınıfta verilen bir dönemlik staj eğitimi mühendis adayı öğrencileri için öğrendikleri teorik bilgileri pratiğe aktarmada önemli bir fırsat olarak değerlendirilmektedir.

Aslında bunların altında yatan önemli bir sebep de ülkemizde üniversiteye girecek öğrenci sayısının üniversitelere alınacak öğrenci sayısından çok daha fazla olmasıdır. Bunun sonucu olarak öğrenciler herhangi bir fakülteye bir şekilde kayıt yaptırmak durumunda kalmaktadır. Bugünkü durumda ilk ve orta öğretimde bir düzenleme yapılmadan bunun uzun süre böyle devam edeceğini tahmin ediyorum.

7-MESLEĞİMİZİN GELECEĞİ

1930 yılından günümüze Anakara Üniversitesi Ziraat Fakültesinde 8 farklı eğitim öğretim sistemi uygulanmıştır. Bunların uygulanma yılları; 1-1930 – 1953, Bölümsüz eğitim, 2. 1953 – 1960, Bölümlü eğitime geçiş, 3. 1960 – 1967, 4. 1967 – 1977 (5 yıllık eğitim), 5. 1977 - 1999, 6. 1999 – 2002 (daha mezun vermeden değiştirildi) 7. 2002 – 2009, 8. 2009 (Devam ediyor) şeklinde sıralanmaktadır. Görüldüğü gibi Ülkemiz tarımsal yüksek öğrenimine bakıldığında, bugüne kadar 8 defa eğitim ve öğretimde değişim yapılmıştır. Bunun son 3 tanesi, son 20 yılda 1998, 2003 ve 2008 yıllarında gerçekleşmiştir. Hepsinin de genel amacı ziraat mühendisi adaylarına daha iyi eğitim vermektir.

Tarım Orman ve Su Ürünleri Konseyi, eğitim öğretim programlarında değişikliğe giderken savunulan bir düşünce de öğrenci kontenjanlarında azalmaya gidilmesi idi. Ancak, o kadar sık değişikliğe gidilmesine rağmen kontenjanlarda da bir azalma olmamıştır. Geldiğimiz nokta maalesef hiç birimizi tatmin etmemektedir. Nitekim bu yıl pilot uygulama olarak YÖK, 9 bölümü olan S.D.Ü. Ziraat Fakültesine bu yıl sadece Ziraat Mühendisliği adı altında öğrenci alımına karar vermiş ve 90 öğrenci alınmıştır.

Günümüzün gelişmiş ekonomilere sahip ülkelere bakıldığında, bu ülkelerin tarım alanında da son derece ileri oldukları görülmektedir. Son 20 yılda Dünya’da, Avrupa’da ve Amerika’da tarımsal yükseköğrenimin 21.yüzyıl koşullarına uygun olarak yeniden yapılandırıldığı hatta isim değişikliği yaptıkları görülmektedir. Bizdeki şekilsel değişiklikler maalesef içeriğe yansımamış; hatta bazı yeni sıkıntılara yol açmıştır.

Eğitim, ğrencileri hızla değişen bir dünyaya ayak uyduracak biçimde hazırlayacaksa kesinlikle statik olamaz. Her zaman durağan ve kendini yenilemeyen bir mühendislik eğitimi düşünülemez. Değişimler ile birlikte mühendis profili ve dolayısıyla mühendisliğin toplumdaki etkileri de değişmektedir. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler toplumu ve eğitim anlayışını değiştirirken, değişen eğitim ve toplumsal yapı yeni bilimsel ve teknolojik gelişmeleri tetiklemektedir

Çalışılacak alanda uzmanlaşmayı ve derinleşmeyi öne çıkaran geleneksel anlayışın tek başına yeterli olmadığı büyük sorunlarla dolu bir dünyada yaşıyoruz. Teknoloji geliştikçe ve toplumun ihtiyaçları hissedildikçe yavaş yavaş yeni meslekler doğuyor. Ziraat fakültelerinde verilen farklı diplomalar da bunun bir göstergesi sayılabilir.

7.1. Ziraat Fakültelerine Alınan Öğrenci Sayısının Azaltılması

Mevcut durumda Fakültelerin kapatılması muhal olduğundan en doğrusu öğrenci sayısının azaltılması yoludur. Öğrenci sayısını azaltmak için;

- 1- Her halükarda fakülteye girişte tek fakülte kontenjanı olması mutlaka sağlanmalıdır. Fakülteye kayıta bölüm tercihi yaptırılabilir. Uygun bir programlama ile tüm bölümlere eşit öğrenci dağıtılabilir. Bu geçmişte yaşanan sıkıntıları da bertaraf eder. Bizim zamanımızda böyle idi ve tüm bölümlerde öğrenci sayısı da eşit idi. Bu açıdan YÖK'ün, 9 bölümü olan S.D.Ü. Ziraat Fakültesine yaptığı uygulama yerindedir diyebiliriz.
- 2- Öncelikle 1953 ten bu yana uygulanan bölümlü eğitime devam edilmeli mi edilmemeli mi sorusuna cevap aranmalıdır. Benim yıllardır savunduğum görüş çok iyi bir program hazırlanarak öğrencilere tek bir ziraat mühendisliği programı yani bölümsüz eğitim verilmesidir. Günümüzde tıp fakültelerindeki eğitimi buna örnek verebiliriz. Bu fakülteler pratisyen hekim yetiştiriyor; daha sonra bu hekimler ihtisasla her biri göz, kulak-burun boğaz, dahiliye, cildiye vb. hekimi oluyor. Hatta mevcut branşlarda tekrar daha ileri seviyede bir ihtisaslaşmaya da gidilmektedir. Bu durumda mevcut bölümler muhafaza edilmeli, gerekirse ilave bölümler veya ortak programlar da açılmalı; branşlaşma yüksek lisans ve doktora sonra olmalıdır.
- 3- Diğer bir yol da bazı Avrupa ülkelerinde uygulanan modüler sistem eğitime benzer eğitim sistemi uygulanmasıdır.

Her üç yolla da okula kayıt yaptıran öğrenci sayısı en az yarıya indirilebilir. Bu da ciddi bir rahatlama sağlayabilir.

7.2. Eğitim ve Öğretimin İyileştirilmesi

Mezun ettiğimiz ziraat mühendisleri yakın zamana kadar sadece devlette görev yapıyordu. Şimdi devlet kapısı kısıtlı, özel sektörde çalışma, kendi işini kurma seçenekleri giderek daha ağır basmaktadır. Verilecek eğitimde bu husus mutlaka dikkate alınmalıdır. Öğrenciye kazandığı bilgileri ileride nasıl kullanacağından bahsedilmeli, yol gösterilmeli, meslek hayatında karşılaşılabileceği muhtemel sıkıntılara karşı bilgilendirilmelidir.

Öğrenciler işsizlik psikozundan kurtarılmalı ve mutlaka özgüven kazandırılmalıdır. Azim ve çalışma ile pek çok sorun çözülebilir, istenilen amaca ulaşılabilir. Yeter ki özgüven sahibi

olunsun. Bunun için öğretim üyeleri mühendis adayları ile yakından ilgilenmelidir. Hoca öğrenci iletişimi çok iyi olmalı, öğrencilerin problemleriyle yakından ilgilenilmelidir. Ayrıca bölüm hocaları ile öğrenciler toplantılarla sık sık bir araya gelmelidir. Bununla özgüven ve eğitim kalitesi de artar.

Bir diğer önemli husus da öğrencilere girişimcilik ruhunun aşılmasıdır. Bununla ilgili olarak programlara girişimcilik dersleri konulmalıdır. Mesleğinde öne çıkmış özellikle özel sektör ağırlıklı kişi, kuruluş ve kurumlardan öğrencilere bilgi aktarımı sağlanmalıdır. Bu yönde bazı uygulamalar vardır.

Ziraat Fakültelerimizde zirai meteoroloji, ekoloji, çevre ve biyolojik çeşitlilik gibi konuların üzerinde önemle durulmalıdır. Doğal kaynakların korunması hep birlikte yapılması ve değerlendirilmesi gereken bir görevdir. Çünkü bu kaynaklar olmadan hiçbir şey olmaz. Tarımsal üretimin, bu hizmetin sürdürülebilir olması ancak bu doğal kaynakları korumakla mümkündür. Bu konu artan nüfusa tezat, tarım alanlarının hızla elden çıkmasıyla önemini daha da arttırmaktadır.

Geçmişimizi, bugün birçoğu kapatılan tarımsal kuruluşlarımızı öğrenmek ve geleceğimizi yönlendirmek için Ziraat Fakültelerimizde Lisans düzeyinde Tarım Tarihi dersi ile meslek ahlakı için Tarım Deontolojisi dersleri mutlaka okutulmalıdır. Kaldı ki Türk toplumunun bu konuda zengin bir geçmişi bulunmaktadır. Maalesef meslek deontolojisi ihmal edildiğinden ziraat mühendisliği mesleği meslektaşlarımız başta olmak üzere, topluma yeteri kadar sevdirememiş ve anlatılamamıştır.

Tarım eğitimindeki amaçlardan birisi de ta başından beri öğrencilere teori ve pratiğin olabildiğince beraber verilmesidir. Bu asla ihmal edilmemelidir. Bundan dolayı zirai eğitimde üzerinde en fazla durulması gereken hususlardan biri de uygulamalardır. Ziraat fakültelerinin bölümlerinde okutulan derslerin önemli bir kısmı uygulamaya dayanmaktadır; dayanmalıdır. Gelişen yeni teknolojiler takip edilip, yeteri kadar uygulamalarda da yer verilmelidir. Maalesef pek çok fakültedeki en büyük eksiklik uygulamadaki yetersizliktir. Hâlbuki yeterince temel bilgisi olmadan bu mesleği seçenlerin eksiklikleri ancak uygulamalarla giderilebilir.

Staj işlemlerinin özel ve kamu araştırma kuruluşları ile işbirliği halinde ve daha uzun süreli olarak yürütülmesinin sağlanması önemlidir. Kamu kuruluşlarının giderek küçültüldüğü, öğrenci sayısının çığ gibi arttığı günümüzde istenilen süre ve kalitede staj yapmak da zorlaşmaktadır. Bu konularda alternatifler geliştirilmelidir.

Öğrenci ve öğretim üyeleri Tarımla ilgili geniş katılımlı fuarlara mutlaka gitmeli gelişmeleri takip etmelidir. Bu şekilde öğrenciler en az dersler kadar kazanım sağlayabilirler.

Dijitalleşmenin giderek arttığı günümüzde bu konularda da çalışmalar yapılmalıdır. Dijital teknolojiler hem araştırma hem de derslerde kullanılmalı hem de öğrencilere yeterince aktarılmalıdır. Tarımsal Bilgi Sistemi ağının oluşturulması Fakülteler arası diyalogu arttıracığı gibi tarımsal araştırmalara ve eğitime yön vermesi ve yeniliklerin takibi açısından da önem arz etmektedir.

Diğer taraftan Dünyada ve Ülkemizde internet kullanımındaki ciddi artış ve mekândan bağımsız olarak gelişen video ortam teknolojilerinin birebir internet ortamına taşınabilmesi uzaktan eğitimi cazip hale getirmektedir. Basım ve kırtasiye gider malzeme maliyetlerinin neredeyse ücretsiz olması, bilgilerin sürekli her an güncellenebilmesi, bilgiye kaynağından ulaşma imkânının olması, gruplar arası çalışmaya imkân sağlaması, seyahat barınma gibi masraflarının olmaması uzaktan eğitimin önemli avantajlarından sadece birkaçıdır. Bu gibi nedenlerden dolayı uzaktan eğitim, yakın zamanda birçok üniversitede tercih edilen bir yöntem olabilir. Teorik dersler bu şekilde verilebilir.

Yeni bilgilerin çok daha hızlı üretildiği, her türlü bilgiye ulaşmanın çok kolaylaştığı günümüzde öğrenciye sadece bilgi yükleme yerine, öğrencinin eğitimi süresince alanıyla ilgili terminolojiyi çok iyi anlamasının sağlanması, aldığı bilgiyi kullanabilecek becerileri kazanması, kendini sürekli eğitebilmesi ve iletişim kurabilme gibi yetkinliğini kazanması öne çıkarılmalıdır. Ezberci eğitim yerine araştırmaya dayalı eğitime; düşünen, araştıran, sorgulayan ve tartışan mühendislere ihtiyaç vardır

Öğrencilere tarımın endüstri, ihracat, ekonomi ve ticaret ile ilişkileri de kavratılmalı, geniş bir ufuk kazandırılmalıdır.

Kritik üretim faktörünün bilgi olduğu günümüzün yeni ekonomik yapısında rekabetin ve ekonomik gelişmenin itici güçleri; Nitelikli insan kaynakları, Ar-Ge ve yenilikçilik ile Bilgi ve iletişim teknolojileri olduğu unutulmamalıdır. Fakülte açmak, isim değiştirmek öğrenci tercihlerinde, istihdam önceliklerinde ve piyasa koşullarında bir şeyleri değiştirmiyor. Öncelik burada nitelik dönüşümünde olmalıdır.

Öğretim üyeleri ve yardımcıları devamlı bilgilerini yenilemeli; en azından kendi branşları ile ilgili ülke tarımındaki problemleri bilmelidir. Öncelikle öğretim üye ve yardımcıları yurt içindeki ve yurt dışındaki ilgili bilimsel ve teknik gelişmeleri yakından takip etmelidirler. Yurt dışındaki bilimsel toplantılara katılmalı, yurt dışındaki bilim kuruluşları ile müşterek projeler yürütmelidirler. Yurt dışına bilim adamı yetiştirmek üzere eleman göndermek önemine binaen sürdürülmelidir.

Fakültelerin ilgili ve birbirine yakın bölümleri arasındaki bilimsel işbirliğine önem verilmeli ve bilgi akışı sağlanmalıdır. Bilim adamı desteği, bilgi akışı, kaynak kullanımı, müşterek projeler, müşterek yayınlar, müşterek uygulamalar hep bu yurtdışı ve yurtiçi işbirliklerinin sonucu oluşurlar. Bu arada her fakültenin bulunduğu illerdeki tarımsal problemlerle yakından ilgilenmeleri, ilgili kuruluşlarla ve özel sektörle işbirliği halinde çalışmalarını bilhassa uygulamaya dönük araştırmalar tarımımıza önemli katkılar sağlayabilir. Fakülteler de projelerine destek sağlamış olurlar.

Yine Bilim insanlarımızın devamlı olarak gelişmiş ülkelerin eğitim öğretim programlarını takip etmeleri, akademik yapılarını incelemeleri, lisans ve lisansüstü dersleri ve içeriklerini, araştırma projeleri ve yüksek lisans ve doktora konularını değerlendirmelerinde yarar vardır.

Fakültelerimizin Araştırma alt yapıları mutlaka sürekli geliştirilmelidir. Maalesef pek çok fakültedeki imkânlar örnek çiftçilerin imkânlarının gerisindedir.

Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (ZİDEK) kurulmuş ve gönüllülük esasına dayalı akreditasyon ile Ziraat alanındaki eğitim programlarının sürekli iyileştirilmesi ve yeni programların geliştirilmesi konularında yönlendiricilik yaparak Türkiye’de ziraat fakülteleri eğitim kalitesinin yükseltilmesine katkıda bulunmayı hedeflemiştir. Hedef güzel olmakla birlikte bunun tarım eğitimine katkıları ne olabilir; zaman gösterecektir.

8-SONUÇ

Bitkilerin kültüre alınmaya başladığında dünya nüfusu tahminen 5 milyon idi. Kişi başına 25 km2 düşüyordu.1804 de dünya nüfusu bir milyar idi. Kişi başına yaklaşık 4 km2 düşüyordu, Bugünkü nüfus 7 milyar 300 milyonu geçti ve km2 de ~27 kişi yaşamaktadır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında ülke savaştan yeni çıkmış, Dünyada yaşanmış olan en büyük ekonomik kriz kabul edilen 1929 krizini görmüş, ikinci dünya savaşı yıllarının etkisinde yaşamıştır. Türkiye’nin 1927 de nüfusu 13,6 milyon idi ve bu nüfusun %80’i yani yaklaşık 10 milyonu köylü ve çiftçi idi. **Yapılan tarımsal üretim ile 80 kişi hem kendi, hem de kalan 20 kişinin karnını zor doyuruyordu**

İşte o buhranlı günlere ait bir iki not; “Herkes hatırlayacaktır ki, 1939 senesini atlatıp ta 1940 senesine girildiği zaman, vaziyetin ağırlığı gittikçe artmağa yüz tutmuştu. Bir yandan halkın, öbür taraftan, mevcudu gittikçe artmaya başlayan ordunun iâşe ve ibatesiyle mükellef bulunan memleketimizin vaziyeti gittikçe ağırlaşıyordu. Hububat, gündün güne serbest piyasadan çekiliyor; bütün gıda maddeleri inanılmaz fiyatlarla satılıyor; Konulan tayin usulleri geniş sızıltıları mucip oluyor ve kimseyi memnun edemiyordu... Fakat... Her şeye ve her şeye rağmen, memleket, ordusunu ve halkını aç bırakmamak ve beslemek mevkiinde ve mecburiyetinde idi.” (Mağden)

İlkokul çağımız, ikinci Cihan Savaşının yokluk yıllarına denk geldi. Köyde, tek odadan ibaret üç sınıf bir arada ilkokula başlama, yokluk ve yaygın hastalıklarla savaş, unutulmayan anılar. İlk ve ortaokulu Amasya da bitirdiğimiz zaman, ”Şehzadeler Şehri Amasya’da” Lise yoktu (1950 BAŞLARI)

Ekmeğin karne ile alındığı, gazyağı, temizlik malzemesi, ilaç ve lüks sayılmayan maddelerin bulunamaması nasıl anlatılabilir ki? **O Dönem Altın mı kıymetli? Ekmek mi kıymetli? sorusunun sorulduğu dönemdi. Alacak ekmek yoksa, eldeki altın ne işe yarar?** Bu nedenlerle Tarım, hiçbir zaman vazgeçilemeyecek ve ihmal edilemeyecek bir öneme sahiptir.(Atakişi 2007)

İnsanlık tarihi boyunca insanların hayatlarını devam ettirebilmeleri için beslenmeleri gerekiyordu; şimdide öyle. Gıdalarımız bizim için su ve hava kadar önemlidir. Gıda ihtiyacı karşılanmadan yapılacak hiçbir faaliyet, insanlığın devamını sağlayamaz. Hastalıklardan korunmak ancak yeterli ve dengeli beslenmekle mümkündür. Ya hayvanlarımızın yem ihtiyacı ?? Ya giyecek ve çevre eşyalarının bir kısmı??

Bugün,80 MİLYON NUFUSUN GIDA, GİYİM VE DİĞER İHTİYAÇLARINI, 40 MİLYONA YAKIN TURİSTİN GIDA İHTİYACINI KARŞILIYOR VE AYRICA,

TARIMSAL ÜRÜNLERİN İHRACATINI yapabiliyorsak; Yine 4 milyona yakın mülteciyi, 1 milyona yakın kaçak işçiyi besliyorsak, Yine hayvanlarımızı yem ihtiyacını karşılıyorsak bunu; Tarımımızdaki gelişmelere meslektaşlarımızın ve üreticilerimizin gayretlerine borçluyuz.

Bu çok kutsal bir iştir. Bu hizmeti gören üretimi yapan fedakâr çiftçilerimiz ve meslek ilgilileri olarak da bizleriz. Bu mesleği yapanları hor görmek, küçümsemek yerine ellerini öpmemiz ve ayakta alkışlamamız gerekir. İnsanlık tarihi var oldukça tarım da var olacaktır. ÖYLE İSE; ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ MESLEĞİ DE İnsanlık tarihi var oldukça VAR OLACAKTIR. Şimdiye kadar;

Bu eğitim kurumlarından yetişen ve burada isimlerini sayamadığımız fedakâr büyüklerimiz; ülkemizin tarımsal üretimine çok önemli katkılarda bulunmuşlardır. Bundan sonra bu bayrak gençlerimizin elinde olacaktır.

YOLUNUZ AÇIKTIR. YALAN YANLIŞ VE EKSİK BİLGİLER, YANLIŞ GÖRÜŞLER SİZLERİ YOLUNUZDAN ALIKOYMASIN. ÜRETİCİ OLAN İNSAN İŞSİZ KALMAZ. İNSANLIĞIN İLK VE SON MESLEĞİ OLAN BU KUTSAL HİZMETİNİZDE BAŞARILAR DİLİYOR GELECEĞİMİZE ÜMİTLE BAKIYOR SAYGILAR SUNUYORUM.

Kaynaklar:

Akman A. 1990. Yüksek Ziraat Enstitüsünün öyküsü. Gıda Dergisi 15(1):3-12.

Akpınar M. 2013. Bir Tanzimat Bürokratının Portresi: Krikor Ağaton (1823- 1868) Tarih İncelemeleri Dergisi XXVIII / 2: 329-354

Anonim 1948. Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Yayını 1933 - 1947

Anonim 2010. İşsizlik sıralamasında mühendislik ve işleri, 22 meslek grubu içerisinde 12. oldu... Elektrik mühendisliği, sayı 438: 68-70

Anonim 2015. <http://www.zmo.org.tr/> Üniversiteler Raporu. Yeni Açılan Ziraat Fakültelerinden ve Üniversite Kontenjanlarından Çıkarılan Dersler

Anonim 2017. <http://www.iskur.gov.tr/TabId/763/ArtMID/1707/ArticleID/750/Mezun-Olunan-B246l252mlere-G246re-%C4%B0%C5%9Fsizlik-Oranlar%C4%B1.aspx>

Anonim 2017. <http://agri.ankara.edu.tr/tanitim-2/>

Anonim 2017. http://www.ege.edu.tr/tr-1/dunden_bugune_ege_universitesi.html#tab-1

Anonim 2017. <http://www.cu.edu.tr/tr/detay.aspx?pageId=800>

Anonim 2017. <http://www.omu.edu.tr/tr/universitemiz/hakkimizda>

Anonim 2017. <http://www.uludag.edu.tr/konu/view/15>

Anonim 2017. <http://www.harran.edu.tr/sayfa.aspx?st=icerik&sid=12>

Anonim 2017. <http://www.zmo.org.tr/> 2017 Üniversite Yerleştirme Sonuçlarına Göre Ziraat Fakültelerinin Değerlendirilmesi

Anonim 2017. <http://www.zmo.org.tr/> 2016 Üniversite Sınav Sonuçları Üzerine Bir Değerlendirme

Anonim 2017. <https://www.aydinlik.com.tr/emek/2017-mart/muhendislerde-issizlik-7-yilda-yuzde-100-artti>

Anonim 2017. Amtliche Mitteilungen II der Georg-August-Universität Göttingen vom 29.08.2017/Nr. 20 Modulverzeichnis zu der Prüfungs- und Studienordnung für den konsekutiven Master-Studiengang "Agrarwissenschaften" S; 8878-9094

Arslan N. 2015. Geçmişten Günümüze Kamuda Bitki Islahı. 11 Mayıs Bitki Islahçıları Gününde Kon.

Arslan N. 2017. İnsan Kaynağının Geliştirilmesi ve İyileştirilmesi

<http://www.bisab.org.tr/haberler/781/2017-04-04/milli-tarim-projesi-kapsaminda-bitki-islahi-ve-hedefleri-calistayi-yapildi->

- Atakışi İ.**2007. http://www.caginpolisi.com.tr/eski_sitemiz/62/7-8.htm Tarım Öğretiminde Yarım Asır. Erişim 27.4.2015
- Çeşme V.** 2014. Osmanlıda Ziraati Modernleştirme Sürecinde Halkalı Ziraat Mektebi (1892-1928). Osmanlı Bilimi Araştırmaları, XV/2: 39-80
- Çetiner S.**2011.Bizde Ziraat Eğitimi Tarla Sera Ocak 51-53
- Çiftçi, C. Y.** 2004. “Geçmişten Günümüze Türkiye’de Ziraat Mühendisliği Eğitiminin Değişimi”. TMMOB, Z.M.O. Uluslar Arası Sempozyum. 50.Yıl Kutlama ve Tarım Haftası Etkinlikleri Tarım ve Mühendislik. 12 – 16 Ocak 2004. 304 – 332.Ankara,
- Çiftçi C.Y.**2008. www.tzymb.org.tr/default.asp?hid=150 Kuruluşunun 75.Yılında Yüksek Ziraat Enstitüsü
- Çiftçi C.Y.** 2016.Türkiye Tarımsal Yüksek Öğretiminin ve Tarla Bitkileri Bölümünün Durumu Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Dergisi, 25 (Özel sayı-1):255-279
- Demirel M. Doğanay F.K.**2011. Osmanlıda Ziraat Eğitimi: Halkalı Ziraat Mektebi.U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi Yıl: 12, Sayı: 21 (2)
- Erk N.** 1961. Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsünün Kuruluşu ve Veteriner Hekimlik Öğretiminin Onbeş Yıllık Tarihi. A. Ü. Veteriner Fakültesi Dergisi Cilt: 8 (1): 76- 103
- Kadioğlu S.** 2007. Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsünde Mülteci Bilim Adamları. Osmanlı Bilimi Araştırmaları IX/1-2 (2007-2008) 183-197,
- Kadioğlu S.**2017. Osmanlı Döneminde Türkiye’de Ziraat Okulları Üzerine Notlar. www.bilimtarihi.org/pdfs/ziraat_okullari.pdf
- Keleş E.**2013. II. Abdülhamid Devrinde Aydın Vilayetinde Sanat ve Meslek Okulları (1876-1909) History Studies Volume 5 Issue 2; p. 199-241
- Legare J. D. Miller A. E** 1846 The Southern Agriculturist: Volume 6:s.360.
- Mağden R. Z.**1949. Zirai Kombinalar, Ankara
- Odabaşı N.** 2013. Mihaliç Çiftlikat-ı Hümayununda Merinos Koyunu Yetiştiriciliği. U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi Yıl: 14, Sayı: 25 (2): 289-306
- Ortaş İ., C. Y. Çiftçi.** 2015. “Tarımsal Yükseköğretimde Değişimler ve Yeni Arayışlar”. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası VIII. Teknik Bildiriler Kitabı 2. 1314 – 1334 s. ISBN No: 978-605-01-0676-3. 12 – 16 Ocak 2015. Ankara.
- Pekel E.**2003. Türkiyede Zootečni Eğitimindeki Değişimler Gelecek İle İlgili Bazı Görüş ve Düşünceler www.zootečni.org.tr/upload/File/EPekel-%20teblii.pdf
- Pekesen B.** 2014. Zwischen Sympathie und Eigennutz: NS-Propaganda und die türkische Presse im Zweiten Weltkrieg Taschenbuch Lit Verlag.
- Rehber E.** 2007.Tarımsal Yüksek Öğretim Üzerinde Bir Tartışma. Tarım ve Mühendislik, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Yayın Organı, Sayı:81:1-12
- Sekin S.** 2008:Türkiye’de Ezberci Öğretim ve Nedenleri. Marmara Coğ.Derg.Sayı: 18, S:211 – 221
- Soydan H.** 2011. 120 Yıllık Eğitim Çınarı Halkalı Ziraat Mekteb-i Alisi Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. ANKARA
- Soydan H.** 2017. Tarım Tarihinden Tarım Öğretimine. Tarımsal Yüksek Öğrenimde Yeni Arayışlar Sempozyumu (11-12 Ocak 2016) Kitabı s:23-31 ZMO Yayınları, Ankara
- Sulubulut M.** 2014. Eğitim Alanında Türkiyeye Davet Edilen Yabancı Uzmanlar (1923-1960) Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Kırşehir
- Toruk İ.** 2013. Halkalı Ziraat Mektebi(1892-1928) T.C. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Uğur F.** 2014.Türkiye’de Tarımsal Eğitim ve Öğretimin 168. Yılı Üzerine <http://www.comu.edu.tr/haber-10356.html>
- Uluöz M.** 1965. Türkiye’de Tarım Öğretim ve Yayımı Sorunları.Türkiye Ziraat Mühendisliği 1.Teknik Kongresi
- Uludağ M.H.**2015.Teknoloji Fakülteleri ve Mühendislik Fakülteleri arasındaki farklar <https://www.fizikist.com/>
- Ülger P. Gönüloğlu E.**2006 Tarımsal Yüksek Öğretimde Yeniden Yapılanmanın Gereği. Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi,3(3): 323-329.
- Yağcıoğlu A.**2006.Türkiye’de Ziraat Mühendisliği Öğretimine İlişkin Öneriler .Tarım Makineleri Dergisi 2(1):25-31

Yavuz Fahri. 2017.Ziraat Mühendisliği üzerine ezberler

<http://www.gazetepusula.net/2017/11/08/ziraat-muhendisligi-uzerine-ezberler/>

Yıldırım M.A.2008. Osmanlı'da İlk Çağdaş Ziraî Eğitim Kurumu: Ziraat Mektebi (1847-1851)
OTAM (Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi) 24:223-240

Yıldırım M.A.2013. Halkalı Ziraat Mektebi'nin açılış sürecine dair bazı mülâhazalar ve Amasyan Efendi'nin layihası.Tarih Araştırmaları Dergisi Cilt: 32 Sayı: 53 Sayfa: 265-302

Yurdakul O. Budak B.D. 2003. Ziraat Mühendisliği Eğitiminde Öğrencileri Program ve Alt Program Tercihlerini Etkileyen Faktörler. Tarım Ekonomisi Dergisi. 8:25-36

Not: internet adresi verilen yayınlara Aralık 2017 de erişilmiştir.